

Terminologia w gwarach

Autor: Halina Karaś

Terminologia w gwarach. W gwarach ludowych, które służą do porozumiewania się na wszelkie tematy istotne dla ich użytkowników, terminologia pełni takie funkcje jak w języku ogólnym. Ogólnie można wydzielić w jej obrębie dwie grupy nazw: 1) oficjalną terminologię zawodową (słownictwo specjalne) w zakresie, który określa zasób słownictwa wspólnego dla gwar ludowych i języka ogólnego; 2) profesjonalizmy ludowe, często wspólne z gwarami środowiskowymi (np. bukwel = przecinak, dafma = młockarnia szerokomłotna, futernia = magazyn pasz, kłódka = ciągnię górne w ciągniku, miśkowanie = kastrowanie młodego wieprzka, opylacz = maszyna rolnicza – pielnik, pikówki = rozsada pomidorów, wlec = bronować), szczególnie liczne w odniesieniu do realiów rolniczych (uprawa roli, pielęgnacja i ochrona roślin, hodowla); w obrębie tej drugiej grupy można dodatkowo wyróżnić profesjonalizmy charakterystyczne tylko dla pewnych regionów (np. słownictwo pasterskie na Podhalu), profesjonalizmy zróżnicowane terytorialnie co do postaci nazw, ale występujące w większości dialektów (np. terminologia rolnicza, dotycząca obróbki drewna, budownictwa itp.), profesjonalizmy wychodzące z użycia, stanowiące relikty dawnych rzemiosł i technik wytwarzania produktów użytkowych (np. terminologia tkacka, garncarska). Por. Słownictwo gwarowe – zróżnicowanie terytorialne.